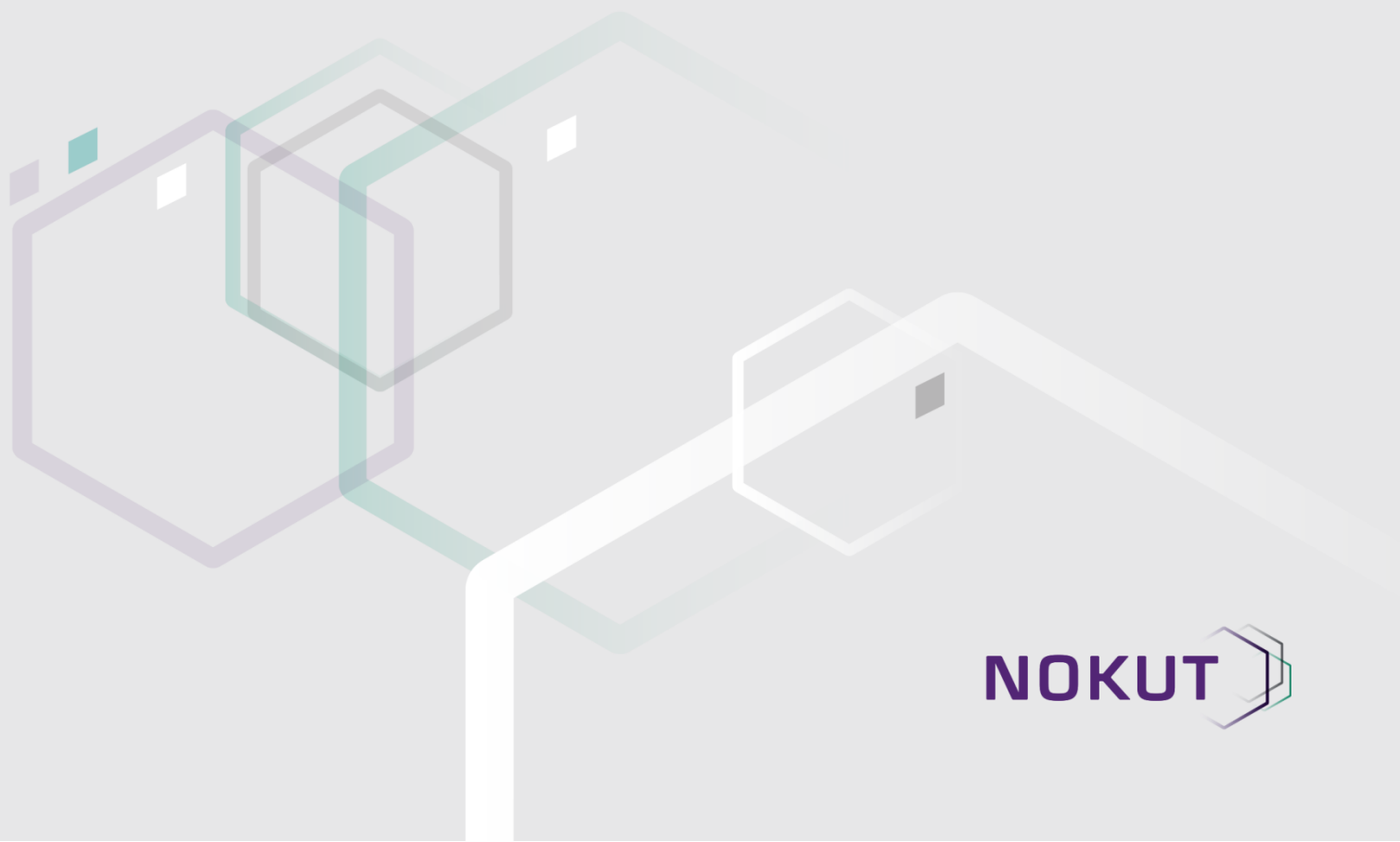

NOKUTs veiledninger

Akkreditering som universitet

Veiledning for institusjoner som søker institusjonsakkreditering i 2018

NOKUT

NOKUTs arbeid skal bidra til at samfunnet har tillit til kvaliteten i norsk høyere utdanning og fagskoleutdanning, samt godkjent høyere utenlandsk utdanning. Serien "NOKUTs veiledninger" består hovedsakelig av søkerveiledninger som gir støtte til læresteder for godkjenning av et utdanningstilbud eller institusjon og for personer som ønsker å få godkjent sin utenlandske utdanning. Disse søkerveiledningene gir steg for steg informasjon om søkeprosessen og viser til relevant informasjon for søkere. NOKUT arrangerer vår og høst søkerkurs med informasjon om NOKUTs søkeprosess for alle nivåer innen fagskole og høyere utdanning. Veiledningsserien består også av andre typer veiledninger fra NOKUT.

Tittel:	Akkreditering som universitet
Gyldig fra:	26.09.2018
ISSN-nr	

Forord

Dette dokumentet er en veiledning for høyskoler og vitenskapelige høyskoler som søker akkreditering som universitet. Dokumentet inneholder de krav institusjonen må oppfylle for å kunne bli akkreditert, og informasjon om hva søker må gjøre rede for og dokumentere for at de sakkyndige skal kunne vurdere om kravene anses som oppfylt.

Innhold

1	Om akkreditering og institusjonsstatus	1
2	Søknad om akkreditering.....	2
3	Krav til akkreditering som universitet	3
3.1	Institusjonsnivå.....	3
3.2	Fagmiljø.....	6
3.3	Studietilbud.....	7
3.4	Utdanning, forskning og utviklingsarbeid / kunstnerisk utviklingsarbeid	10
3.5	Helhetlig vurdering.....	14

1 Om akkreditering og institusjonsstatus

Institusjonens akkrediteringsnivå forteller hvilke fullmakter den har til selv å etablere studietilbud uten å søke NOKUT om akkreditering for disse. I Norge har vi fire forskjellige nivåer:

- *Høgskole uten akkreditering*: kan ikke selv opprette studietilbud, men har fått akkreditering av et eller flere enkeltstudier.
- *Akkreditert høgskole*: kan selv opprette studietilbud på bachelornivå. Hvis de har fått akkreditering til å tildele doktorgrad innenfor ett eller flere fagfelt har de også rett til å opprette mastergradsstudier innenfor disse fagfelt.
- *Vitenskapelig høgskole*: kan selv opprette studietilbud på bachelornivå, og på masternivå innenfor fagområdene de har rett til å tildele doktorgrad.
- *Universitet*: kan selv opprette studietilbud på alle nivå.

Det er Kongen i statsråd som vedtar om en institusjon skal få endret status.

For å kunne søke Kunnskapsdepartementet om endret status må institusjonen først ha en institusjonsakkreditering fra NOKUT. I universitets- og høyskoleloven forstås akkreditering som *«...en faglig bedømming av om en høyere utdanningsinstitusjon eller et studietilbud fyller standarder og kriterier gitt av departementet og NOKUT. Akkreditering er et vilkår for å kunne tilby høyere utdanning. ... NOKUTs akkreditering av institusjoner og studietilbud skal baseres på evaluering foretatt av eksterne sakkyndige oppnevnt av NOKUT. ... Utdanningsinstitusjoner som er akkreditert etter § 3-3 første og annet ledd, kan selv akkreditere nye studietilbud i samsvar med sine faglige fullmakter.»* (§ 3-1 (1 til 3)).

Institusjonen søker NOKUT om akkreditering og evalueres i henhold til krav. Den sakkyndige komiteens evaluering gjøres på grunnlag av skriftlig dokumentasjon og ett eller flere besøk ved institusjonen.

Lovgrunnlag for institusjonsakkreditering:

- Lov om universiteter og høyskoler av 1. april 2005
- Forskrift om kvalitetssikring og kvalitetsutvikling i høyere utdanning og fagskoleutdanning (forskrift om kvalitet i høyere utdanning) av 1. februar 2010, fastsatt av Kunnskapsdepartementet, med endringer av 9. februar 2017
- Forskrift om tilsyn med utdanningskvaliteten i høyere utdanning (studietilsynsforskriften) av 7. februar 2017, fastsatt av NOKUT

NOKUT forutsetter at en institusjon som søker om institusjonsakkreditering oppfylder kravene til akkrediterte studier, slik disse fremkommer i universitets- og høyskoleloven og underliggende forskrifter.

2 Søknad om akkreditering

Gjennom en søknad skal institusjonen beskrive og begrunne hvordan den tilfredsstillt krav som er satt i forskriftene. En akkreditering forutsetter at alle krav er tilfredsstillende oppfylt.

Veiledningsmøte før søknad om institusjonsakkreditering holdes ved behov. Institusjoner som ønsker et slikt møte kan ta kontakt med NOKUT ved leder for seksjon for akkreditering.

En fullstendig søknad skal bestå av:

- **Følg brev** som skal være underskrevet av institusjonens øverste ansvarlige leder eller den styret har delegert dette til. I følgebrevet skal søker begrunne hvorfor den søker om institusjonsakkreditering. Det skal oppgis en kontaktperson for søknaden.
- **Beskrivelse av hvordan søker oppfylder krav til akkreditering.** Dette dokumentet skal følge disposisjonen i del 2 i veiledningen, som er strukturert etter studietilsynsforskriften § 3. For hvert område presenteres NOKUTs krav, og det gis en veiledning om hva NOKUT forventer av redegjørelser i søknaden, og forslag til relevante vedlegg for å dokumentere og gi utfyllende informasjon om de forhold som beskrives. Søknaden skal kunne leses som et selvstendig dokument, og det skal ikke være nødvendig å konsultere vedleggene for å få et samlet inntrykk av hvordan søker oppfylder kravene. Det bør være en introduksjon som beskriver institusjonen som helhet, og forklarer hvilke fire doktorgradsprogrammer søknaden er fundert på og hvordan de dekker vesentlige deler av institusjonens virksomhet.
- **Vedlegg.** Vedleggene skal dokumentere de beskrevne forholdene. Det er angitt hvilke vedlegg NOKUT i utgangspunktet anser som aktuelle, men institusjonen står fritt til å legge ved alle dokumenter de mener er relevante for å belyse forholdene som er beskrevet. Søker vurderer hvilken informasjon det er formålstjenlig å ha som vedlegg og hva som bør inngå i søknadstekst.

I første omgang ber vi søkeren om å sende NOKUT søknaden i elektronisk format (pdf) til postmottak@nokut.no. Når NOKUT har klarert at søknaden er egnet til sakkyndig vurdering, vil søker bli bedt om å oversende et gitt antall eksemplarer av søknadsdokumentene i papirformat, helst i innbundet form.

Ved søknad om akkreditering som universitet vil sakkyndig komité for faglig vurdering av søknaden bestå av personer som til sammen oppfylder kompetansekravene i studietilsynsforskriften § 5-6 (3).

I tillegg vil det oppnevnes en faggruppe med to personer for hvert av fagområdene som ligger til grunn for søknaden. Faggruppene vil ha en rådgivende funksjon overfor sakkyndig komité.

Søker må gjerne selv fremme forslag om aktuelle sakkyndige. Ved oppnevning av sakkyndige forholder NOKUT seg til kompetansekrav i egen tilsynsforskrift og er ikke bundet til søkers eventuelle forslag om sakkyndige.

3 Krav til akkreditering som universitet

3.1 Institusjonsnivå

Forskrift om kvalitet i høyere utdanning § 3-5 Akkreditering av institusjoner

(2) Institusjonens primærvirksomhet skal være høyere utdanning, forskning eller kunstnerisk utviklingsarbeid, faglig utviklingsarbeid og formidling.

NOKUTs veiledning

Institusjonen må bekrefte at primærvirksomheten er høyere utdanning, forskning eller kunstnerisk utviklingsarbeid, faglig utviklingsarbeid og formidling. Eventuell annen virksomhet av større/betydelig omfang må beskrives, inkludert andel av total virksomhet.

For statlige institusjoner som har status som akkrediterte høyskoler eller akkrediterte vitenskapelige høyskoler anses normalt kravet som oppfylt. Statlige institusjoner fikk status som akkrediterte institusjoner ved universitets- og høyskoleloven fra 1. januar 2003.

Private institusjoner som er akkreditert som høyskole eller vitenskapelig høyskole av NOKUT, må vise til når akkreditering ble gitt, og oversende kopi av brev om ny institusjonsstatus fra departementet.

Aktuelle vedlegg: Brev om institusjonsstatus.

Forskrift om kvalitet i høyere utdanning § 3-5 Akkreditering av institusjoner

(3) Institusjonens organisering og infrastruktur skal være tilpasset virksomheten.

Merknad til forskrift om kvalitet i høyere utdanning

Viktige elementer ved institusjonenes organisering og infrastruktur som skal være oppfylt er bl.a. at institusjonene skal ha et tilfredsstillende bibliotek, tilfredsstillende forelesningssaler, utstyr, leseplasser, grupperom osv. I Ot.prp.nr.79 (2003-2004) vises det til at mange høyskoler har store forskningsbibliotek som gir viktige bidrag i det nasjonale biblioteksamarbeidet, jf. kapittel 3.5.4.

Det er ikke lagt til grunn at det skal oppstilles et ansvar for den enkelte institusjoner for å bygge opp, drive og vedlikeholde forskningsbibliotek, men departementet kan gi enkelte institusjoner et særskilt nasjonalt ansvar på dette området, jf. universitets- og høyskoleloven § 1-4 tredje ledd.

NOKUTs veiledning

Organisering inkluderer den administrative og faglige ledelsen på de ulike nivåene i institusjonen og forholdet mellom dem. Her inngår også studentdemokratiet og systemer for å inkludere studenter i beslutningsprosesser. Det skal være tydelig hvem som har ansvaret for hva, og hvordan studentenes stemme blir hørt.

I studietilsynsforskriften er det kommet inn en bestemmelse som sier at hvert enkelt studietilbud skal ha en tydelig faglig ledelse med et definert ansvar for kvalitetssikring og -utvikling av studiet. Det betyr at søkerinstitusjonen må redegjøre for at alle studietilbudene er ledet av fagpersoner og ikke bare administrativ stab.

Infrastruktur er her brukt som et vidt begrep. Institusjonen skal ha tilfredsstillende ressurser og fasiliteter i form av lokaler, utstyr og bibliotek som er tilpasset virksomheten og som utgjør et fullt forsvarlig lærings- og arbeidsmiljø for studenter og ansatte. Disse skal være i tråd med dagens standarder i sektoren. Man kan gjøre rede for tilgang til laboratorier, øvingsrom, IKT, kantiner og studentarbeidsplasser. Dette inkluderer også bibliotekets eller læringssenterets virksomhet, medregnet tilgjengelig litteratur- og databaser, antall ansatte og hvilke tjenester disse yter overfor studenter og ansatte. Av betydning er også virtuell infrastruktur som læringsplattform, software o.l. Kapasiteten på infrastrukturen skal stå i forhold til den samlede virksomheten innen både undervisning og forskning.

Der det er flere studiesteder, må alle ha tilfredsstillende infrastruktur. Organiseringen skal understøtte samspillet mellom de forskjellige studiesteder på en god måte.

Aktuelle vedlegg:

- Organisasjonskart
- Mandater og instruksjoner
- Relevante leieavtaler.

Studietilsynsforskriften § 3-1. Krav ved akkreditering av institusjoner

(2) Institusjonen skal ha en strategi for utdanning, forskning og/eller kunstnerisk utviklingsarbeid og faglig utviklingsarbeid.

NOKUTs veiledning

Under dette kravet må søker gi en beskrivelse av institusjonens strategi. Søker skal gjøre rede for hvordan strategien er en videreutvikling av potensialet i dagens virksomhet. Den skal også beskrive hvordan strategien implementeres i praksis og følges opp. Det er naturlig at institusjonens profil beskrives i strategidokumentet.

Sakkyndige vurderer hvordan strategien følges opp, og om strategien er sammenhengende og konkret. De vil vurdere om den er troverdig, det vil si om den står i forhold til hva institusjonen har oppnådd så langt, og det potensiale som ligger i organisasjonen. De vurderer om strategidokumentet gir en god innsikt i institusjonens egenart og fremtidsplaner. Mange av de andre kravene, inkludert helhetsvurderingen, vil sees i lys av strategien.

Aktuelle vedlegg: Strategidokumenter.

Studietilsynsforskriften § 3-1. Krav ved akkreditering av institusjoner

(3) Institusjonens systematiske kvalitetsarbeid skal være godkjent av NOKUT.

Merknad til studietilsynsforskriften

NOKUT fører tilsyn med det systematiske kvalitetsarbeidet ved den enkelte institusjon. Det skal ikke gå mer enn åtte år mellom hvert tilsyn, jf. studiekvalitetsforskriften § 2-2 (2).

NOKUT vil ved søknad om akkreditering vurdere om rutiner for akkreditering, tilsyn og revidering av akkreditering av studietilbud er tilfredsstillende, uavhengig av om det systematiske kvalitetsarbeidet er godkjent av NOKUT.

NOKUTs veiledning

Oppgi når kvalitetsarbeidet/kvalitetssystemet ble godkjent av NOKUT. I tilknytning til dette kravet rettes videre søkelyset mot det som søkerinstitusjonen vil bli: et universitet er en institusjon med rett til selv å akkreditere studier på alle nivåer, inkludert nye doktorgradsstudier. Kvalitetskravene for akkreditering av studier fremgår av forskrift om kvalitet i høyere utdanning og av kapittel 2 i studietilsynsforskriften. Institusjonene kan selv sette strengere krav og krav for områder som ikke er dekket av studietilsynsforskriften. I institusjonenes kvalitetsarbeid skal det inngå rutiner og praksis for egen akkreditering av studier og revidering av akkrediteringen av studier.

En akkreditering som universitet innebærer en utvidelse av rettighetene til selvakkreditering av studier på alle nivåer, inkludert doktorgradsnivået. Det forventes at rutiner for alle nivåer er på plass når det søkes om institusjonsakkreditering. Den sakkyndige komiteen skal føle seg trygg på at søkerinstitusjonen sikrer at alle kvalitetskrav er oppfylt når nye studier akkrediteres. Det kan være aktuelt at søker gir eksempler på gjennomføring av prosessen for akkreditering av nye studier for de nivåene institusjonen allerede har fullmakt for.

Med revidering av akkreditering menes en full gjennomgang av om studiet tilfredsstiller gjeldende krav for akkreditering, både de nasjonale i studietilsynsforskriften og eventuelt egne krav. Det kan være aktuelt at søker dokumenterer at rutinene er i bruk gjennom eksempler på egne revideringer av akkrediteringer.

Aktuelle vedlegg:

- Beskrivelse av system for kvalitetssikring av utdanningen
- Dersom dette ikke inngår i systembeskrivelsen: Rutiner/prosedyrer for akkreditering av nye studier og for revidering av akkrediteringen av igangværende studier.
- Eksempler på gjennomførte selvakkrediteringer og revisjoner av akkrediteringer.

3.2 Fagmiljø

Forskrift om kvalitet i høyere utdanning § 3-8. Akkreditering som universitet

(1) Institusjonen skal ha tilstrekkelig antall ansatte med høy faglig kompetanse innenfor utdanning, forskning eller kunstnerisk utviklingsarbeid, faglig utviklingsarbeid og formidling innenfor institusjonens faglige virksomhet.

Studietilsynsforskriften § 3-1. Krav ved akkreditering av institusjoner

(6) Institusjonen skal ha en relevant kompetanseprofil, og den samlede kompetansen skal være på nivå med sammenlignbare institusjoner i samme institusjonskategori.

NOKUTs veiledning

Søker skal godtgjøre at institusjonen har tilstrekkelig antall ansatte med høy faglig kompetanse for å utføre de faglige oppgavene. Søker skal gjøre rede for de ansattes samlede kompetanse, og hvordan denne forholder seg til fagområdene som inngår i studiene. Søker må sannsynliggjøre at institusjonen oppfyller kravene til fagmiljøet i forbindelse med akkreditering av studier. Den skal legge frem en oversikt over antall ansatte i undervisnings- og forskerstilling ved alle enheter. I oversikten skal andel førstestillingskompetente og professor- og dosentkompetente fremgå. Dette kan gjøres ved å lage en tabell for hver enhet (fakultet, senter eller avdeling).

Søker skal gjøre rede for hva den anser som et tilstrekkelig antall ansatte, og knytte denne vurderingen til sammenliknbare institusjoner. Søker velger hvilke institusjoner man sammenligner med. Valget skal begrunnes. Dersom den sakkyndige komité mener valget av institusjoner ikke er egnet for å vise søkerinstitusjonens nivå sett i forhold til sammenlignbare institusjoner, kan NOKUT gjøre sin egen sammenligning med én eller flere andre institusjoner på ett eller flere punkter.

Institusjonen må vise at studentene uavhengig av studiested og studieform møter et tilfredsstillende studietilbud i samsvar med krav til fagmiljø i kapittel 2 i studietilsynsforskriften. For en søker med undervisning på forskjellige studiesteder må den redegjøre for hvordan de sikrer at tilfredsstillende læringsmiljøer og fagmiljøer blir opprettholdt. Det sentrale kravet er § 2-3 (1) *Fagmiljøet tilknyttet studietilbudet skal ha en størrelse som står i forhold til antall studenter og studiets egenart, være kompetansemessig stabilt over tid og ha en sammensetning som dekker de fag og emner som inngår i studietilbudet.* Hvert enkelt studium skal ikke dokumenteres for seg, men institusjonen skal vise at den som helhet har kompetanse som står i forhold til den totale mengde studietilbud som blir tilbudt. Se kravene i studietilsynsforskriften § 2-3 (4) a) – c).

3.3 Studietilbud

Forskrift om kvalitet i høyere utdanning § 3-8. Akkreditering som universitet

(3) Institusjonen skal ha rett til å tildele doktorgrad alene på minst fire fagområder. De fire doktorgradsstudiene skal være godt dekkende for institusjonens faglige profil. To av disse skal være sentrale for regionale virksomheters verdiskapning, samtidig som fagområdene også må ha nasjonal betydning. Akkreditert deltakelse i stipendiatprogrammet for kunstnerisk utviklingsarbeid, jf. § 3-4, kan telle som én doktorgrad.

(4) Doktorgradsområdene skal dekke vesentlige deler av institusjonens faglige virksomhet.

Merknad til forskrift om kvalitet i høyere utdanning § 3-8 (3) og (4)

De fire doktorgradsstudiene som grunnlag for akkreditering som universitet skal dekke en vesentlig del av institusjonens faglige virksomhet, og ikke kun omfatte mindre deler. De fire doktorgradsstudiene skal være godt dekkende for institusjonens faglige profil.

NOKUTs veiledning

Institusjonen skal beskrive avgrensningen av doktorgradsområdene, godtgjøre at de er adskilte fagområder og at de er dekkende for institusjonens faglige profil. Det skal framkomme hvordan enkelt doktorgradsstudium er underbygget av bachelor- og mastergradsstudier i tilknytning til det aktuelle fagområdet.

Gjennom standarden setter Kunnskapsdepartementet krav til at to av doktorgradsstudiene skal være sentrale i forhold til regionale virksomheters verdiskapning, samtidig som fagområdene har nasjonal betydning. Institusjonen bes gjøre rede for hvordan studiene er sentrale i forhold til regionale virksomheters verdiskapning, herunder gjøre rede for forpliktende samarbeid med regionale virksomheter knyttet til disse to studiene, samt for hvilken nasjonal betydning fagområdene har. Både offentlig og privat virksomhet kan regnes som regionale virksomheter.

Aktuelle vedlegg: Dokumentasjon på samarbeid med regionale virksomheter.

Forskrift om kvalitet i høyere utdanning § 3-8. Akkreditering som universitet

(5) Institusjonen skal ha stabil forskerutdanning og dokumentere at den i gjennomsnitt har uteksaminert minst fem doktorander på minst to av doktorgradsstudiene eller tilsvarende stipendiatprogram per år over en treårsperiode. Hvert enkelt doktorgradsstudium skal over en periode på fem år ha tatt opp i gjennomsnitt minst 15 stipendiater.

Merknad til forskrift om kvalitet i høyere utdanning

Se merknaden til § 3-3 sjettede ledd om endringen av ordet «doktorgradskandidat» til ordet «stipendiat». Institusjonen må på søknadstidspunktet for akkreditering som universitet dokumentere at den allerede

oppfyller kravet om opptak av minimum 15 doktorgradsstudenter per program over tid. For å dokumentere at institusjonen har stabil doktorgradsutdanning må institusjonen dokumentere at minimum to av de fire doktorgradsstudiene i gjennomsnitt har uteksaminert minst fem doktorander eller tilsvarende fra stipendiatprogrammet per år over en treårsperiode. For overgangsperioden frem til 31. desember 2018 er det fastsatt egne regler for beregning av om kravet er oppfylt, se overgangsbestemmelsen i § 8-1 fjerde ledd.

NOKUTs veiledning

Under denne standarden skal institusjonen godtgjøre at den er i stand til å tilby stabil forskerutdanning. Stabilitet kan vurderes ved at institusjonen kan vise til resultater over tid og av et visst volum. Kravet er at det skal være 15 stipendiater per program over tid, slik det er presisert i merknaden.

Man skal gjøre rede for hvordan doktorgradsstudiene er organisert og kvalitetssikret. Det må fremgå hvilken strategi institusjonen har for rekruttering av doktorgradsstudenter, hvilke rutiner institusjonen har for mottak av nye doktorgradsstudenter, herunder hvordan tildeling av veileder gjøres, hvilke kurs og seminarer som tilbys doktorgradsstudentene, og hvilken systematisk oppfølging av doktorgradsstudentene som skjer underveis i doktorgradsløpene.

For å belyse kravet om at institusjonen skal ha minst fire doktorgradsstudier med jevnlig opptak av et rimelig antall stipendiater, skal institusjonen gjøre rede for hvilke doktorgradsstudier den har, når disse ble akkreditert, og hvor mange stipendiater som hvert år er tatt opp til de enkelte doktorgradsstudiene.

I merknaden til § 3-3 (6) står: *Ordet «doktorgradskandidater» er endret til «stipendiater» for å skjerpe kravene til oppstart og drift av et doktorgradsstudium. I ordet stipendiat ligger det et krav om at vedkommende er ansatt i en stipendiatstilling. For å sikre et godt læringsmiljø skal minst halvparten av minstekravet, dvs. åtte stipendiater, ha hovedarbeidsplass ved gradsgivende institusjon. Opptatte på nærings-ph.d.- og offentlig sektor-ph.d.-ordningene kan inngå ved beregningen av om kravet på 15 stipendiater er oppfylt. Institusjonene har selv sagt full anledning til å ta opp lagt flere doktorgradskandidater til et studium enn dette minstekravet, herunder kandidater eller stipendiater som har arbeidssted ved andre institusjoner.*

§ 8-1 (4) sier: *En institusjon kan få akkreditering som vitenskapelig høyskole eller universitet hvis den kan sannsynliggjøre at kravene i § 3-7 femte ledd og § 3-8 femte ledd vil være oppfylt innen 31. desember 2018.*

I rundskriv F-03-16 av 24. juni 2016 fra Kunnskapsdepartementet 2016 står det: *I overgangsperioden frem til 31. desember 2018 vil det for institusjoner som søker akkreditering som universitet eller vitenskapelig høyskole bli lagt til rette for en fleksibel søknadsprosess. Ved beregningen av om kravet til antallet disputerte er oppfylt, kan institusjonenes kandidater som har avlagt eller vil avlegge grad ved en annen institusjon telles med. Det forutsettes at kandidatens doktorgradsarbeid er innenfor et av institusjonens doktorgradsstudier.*

Hvis søker benytter seg av denne muligheten, må den dokumentere hva doktorgradsarbeidet til disse kandidatene er, og begrunne at det er faglig innenfor institusjonens doktorgradsstudium. For at de sakkyndige skal kunne vurdere hvorvidt denne unntaksbestemmelsen kommer til anvendelse, må det gå tydelig frem på hvilken måte disse kandidatene i stipendiatperioden er knyttet til søkerinstitusjonen, for eksempel om de er finansiert, veiledet, og/eller har hovedarbeidsplass ved institusjonen.

Intensjonen i dette kravet er at institusjonen skal ha levedyktige og aktive doktorgradsstudier med et godt studiemiljø. Kravene vurderes i lys av dette.

Forskrift om kvalitet i høyere utdanning § 3-8. Akkreditering som universitet

(6) Institusjonen skal alene ha akkreditering for minst fem studietilbud på høyere grads nivå. Institusjonen skal ha uteksaminert kandidater på lavere og høyere grads nivå på studietilbud som dekker doktorgradsområdenes faglige profil.

Merknad til forskrift om kvalitet i høyere utdanning

Departementet vektlegger i denne sammenhengen betydningen av at institusjonene videreutvikler egen profil og at doktorgradsstudiene reflekterer profilen. Utdanningene på lavere og høyere grads nivå skal dekke hele bredden i doktorgradsområdene og være innenfor institusjonens faglige profil.

NOKUTs veiledning

Dette kravet må sees i sammenheng med forskrift om kvalitet i høyere utdanning § 3-8 (3) og (4).

Institusjonen skal gjøre rede for hvilke studietilbud den har som gir rett til å tildele høyere grad, og når akkrediteringen for disse ble gitt. Fellesgrader teller ikke for å oppfylle kravet i §3-8 (6).¹ Det skal også gis en oversikt over hvilke bachelorgradsstudier institusjonen tilbyr.

Institusjonen må presentere tall for de siste fem år for opptak av studenter, studiepoengproduksjon og kandidatproduksjon inkludert andel som gjennomfører på normert tid.

Det er flere måter å nærme seg svaret på hva som kan regnes til å dekke doktorgradsområdenes faglige profil. En tilnærming er å se hvilke studietilbud på bachelorgrads- og mastergradsnivå som kan utgjøre opptaksgrunnlaget for doktorgradsstudiet. En annen mulighet er å ta utgangspunkt i det faglige området for doktorgradsstudiet og se hvilke studietilbud på bachelorgrads- og mastergradsnivå som drives av tilknyttet fagmiljø. Det er opp til søker å finne fram til en tilnærming som passer institusjonens organisering, og å godtgjøre at kravet er oppfylt.

Aktuelle vedlegg: Oversikt over alle studietilbud

¹ Jf. rundskriv F-08-10

Studietilsynsforskriften § 3-1. Krav ved akkreditering av institusjoner

(4) Institusjonen skal ha et jevnlig opptak av studenter og et tilfredsstillende antall kandidater som fullfører til normert tid.

NOKUTs veiledning

Institusjonen må presentere en oversikt over hvert enkelt studium som fører til en grad, med tall for de siste fem år for opptak av studenter, studiepoengproduksjon og kandidatproduksjon, inkludert andel som gjennomfører på normert tid. Oversikten skal også inneholde tall for institusjonen som helhet. Vi anbefaler å oppgi også kandidater som gjennomfører på normert tid pluss ett år, siden en slik utfyllende fremstilling av gjennomstrømming er vanlig i sektoren.

Hva som er tilfredsstillende gjennomstrømming kan variere etter fagområder. Der hvor gjennomstrømmingen avviker fra normen, må man argumentere for at gjennomstrømmingen er tilfredsstillende, for eksempel på grunnlag av en sammenligning med tilsvarende institusjoner.

3.4 Utdanning, forskning og utviklingsarbeid / kunstnerisk utviklingsarbeid

Studietilsynsforskriften § 3-1. Krav ved akkreditering av institusjoner

(5) Institusjonens forskning og/eller kunstneriske utviklingsarbeid og faglige utviklingsarbeid skal utføres i samspill med utdanningsvirksomheten.

NOKUTs veiledning

Gjennom dette kravet understrekes betydningen av formuleringen i universitets- og høyskolelovens § 1-3 om at universiteter og høyskoler skal arbeide for å fremme lovens formål ved å tilby høyere utdanning som er basert på det fremste innen forskning, faglig og kunstnerisk utviklingsarbeid og erfaringskunnskap. Spørsmål om FoU-basert utdanning berører flere forhold i institusjonenes kjernevirksomhet, og NOKUT opererer ikke med en entydig definisjon av dette forholdet.

Når NOKUT bruker uttrykket «samspill» er dette ment å gi et perspektiv på studentene som aktive medskapere i utvikling av ny kunnskap. Søkerne bør redegjøre for institusjonens policy for samspill mellom utdanning og FoU, og for eventuelle prosjekter knyttet til samspill mellom utdannings- og FoU-virksomheten.

Undervisning gitt av førstestillingskompetente forskere kan være en indikator på FoU/KU-basert utdanning. Institusjonen bes derfor om å gjøre rede for hvor stor del av undervisningen på lavere grad som gjennomføres av ansatte med førstestillingskompetanse.

Forskrift om kvalitet i høyere utdanning § 3-8. Akkreditering som universitet

(2) Institusjonen skal ha stabil utdanning, forskning eller kunstnerisk utviklingsarbeid og faglig utviklingsarbeid av høy internasjonal kvalitet.

Merknad til forskrift om kvalitet i høyere utdanning

Et universitet skal ha stabil utdanning, forskning eller kunstnerisk utviklingsarbeid og faglig utviklingsarbeid av høy internasjonal kvalitet. Et høyt internasjonalt nivå rommer ulike kvalitetsaspekter knyttet til institusjonens profil og faglige virksomhet. NOKUT gir forskrift med utfyllende bestemmelser som utdyper hva høy internasjonal kvalitet er.

Studietilsynsforskriften § 3-1. Krav ved akkreditering av institusjoner

(1) Institusjonen skal ha et faglig nivå innen utdanning, forskning og/eller kunstnerisk utviklingsarbeid og faglig utviklingsarbeid som er i samsvar med kravene i forskrift om kvalitetssikring og kvalitetsutvikling for høyere utdanning og fagskoleutdanning § 3-6 til § 3-8.

Merknad til studietilsynsforskriften

Studiekvalitetsforskriften § 3-5 til § 3-8 inneholder bestemmelser med krav til akkreditering av institusjoner.

(...) Universiteter skal ha stabil utdanning, forskning og/eller kunstnerisk utviklingsarbeid og faglig utviklingsarbeid av høy internasjonal kvalitet, jf. § 3-8 (2).

(..) For universiteter vil vurderingen av høy internasjonal kvalitet baseres på de vesentlige deler som er godt dekkende for institusjonens faglige profil, jf. studiekvalitetsforskriften § 3-8 (3) og (4).

Institusjonen må dokumentere og godtgjøre at det faglige nivået på utdanning, forskning og/eller kunstnerisk utviklingsarbeid og faglig utviklingsarbeid er av (...) høy internasjonal kvalitet. For utdanning gjelder kravet studietilbud på bachelor-, master- og doktorgradsnivå.

NOKUTs veiledning

Kravet om høy internasjonal kvalitet fordrer en faglig vurdering som vil bli gjort av fagfeller. Det er ikke nødvendigvis hensiktsmessig å gjøre det innenfor alle de fagområder som finnes på en institusjon. NOKUT har operasjonalisert dette ved å la institusjonen redegjøre for de fire (eller flere) doktorgradsområder som den oppgir å være *godt dekkende for institusjonens faglige profil* i henhold til forskrift om kvalitet i høyere utdanning § 3-8 (3) og som i henhold til § 3-8 (4) skal *dekke vesentlige deler av institusjonens faglige virksomhet*. Høy internasjonal kvalitet skal vurderes over bredden av studietilbud på alle tre nivåer knyttet til doktorgradsområdene. Se også under veiledningen til § 3-8 (6) om doktorgradsområdenes faglige profil. Institusjonen kan også beskrive andre fagområder i tillegg til de fire doktorgradsområdene for å belyse helheten i institusjonens faglige profil.

NOKUT foretar en helhetlig kvalitativ vurdering av institusjonens dokumentasjon, og vurderer om institusjonens faglige nivå på utdanning, forskning eller kunstnerisk utviklingsarbeid og faglig

utviklingsarbeid er av høy internasjonal kvalitet. Utdanning, forskning eller kunstnerisk utviklingsarbeid og faglig utviklingsarbeid vil bli vurdert hver for seg og i sammenheng.

Institusjonen finner selv de indikatorer og vurderingskriterier som best belyser det faglige nivået ved den enkelte institusjon og for det enkelte fagområdet.

NOKUT forskriftsfester ikke indikatorer og vurderingskriterier, da disse vil variere mellom ulike institusjoner og fagområder. NOKUT mener likevel følgende indikatorer kan være relevante for å dokumentere høy internasjonal kvalitet i utdanning.

For doktorgradsstudier, for eksempel:

- Antall kvalifiserte søkere til hver stipendiatstilling
- Rekruttering av doktorgradsstudenter – fremstilling av studentenes utdanningsbakgrunn og fordelingen mellom intern, nasjonal og internasjonal rekruttering
- Gjennomføringstid og gjennomstrømming
- Antall doktorgradsstudenter og antall årsverk i fagmiljø
- Antall vitenskapelige produksjoner – doktorgradsstudentenes egen vitenskapelige produksjon og egne utviklingsprosjekt som springer ut av doktorgradsarbeidet
- Internasjonal oppmerksomhet rundt doktorgradsarbeidet – for eksempel siteringsindeks, deltakelse/invitasjon til fagfellefora, bransjepriser og følgeforskning
- Kvalitet på doktorgradsarbeidet – dette kan være interne eller eksterne evalueringer, som for eksempel opponertvurderinger
- Finansiering av doktorgradsarbeidet – fordeling mellom intern og ekstern finansiering
- Andel doktorander i relevant jobb – dokumentasjon av karriereløpet til doktorandene

For bachelor- og mastergradsstudier, for eksempel:

- Studienes innhold – for eksempel sammenhengen mellom læringsutbyttebeskrivelser og beskrivelse av undervisnings- og vurderingsformer som viser helhet, sammenheng og progresjon i studiene
- Opptaksgrunnlag og rekruttering
- Fagmiljøet tilknyttet studiene
- Kobling mellom FoU/KU og undervisning – dokumentasjon som viser hvordan FoU/KU kobles til undervisning
- Gjennomstrømming og gjennomføringstid
- Arbeidslivsrelevans – for eksempel kandidatundersøkelser
- Evalueringer av studiene – for eksempel fra studenter eller eksterne fagfeller

«Høy internasjonal kvalitet»

Begrepet «høy internasjonal kvalitet» på utdanning kan kontekstualiseres basert på norske institusjoner, men man kan ikke uten videre anta at alle institusjoner i hele Norge har dette nivået. Denne bestemmelsen må sees i lys av at det er et formål i universitets- og høyskoleloven at denne skal legge til rette for at universiteter og høyskoler tilbyr høyere utdanning på høyt internasjonalt nivå, og utfører forskning og faglig og kunstnerisk utviklingsarbeid på høyt internasjonalt nivå, jf. uhl. § 1-1. Lovens formål a) og b).

Kvalitet kan måles på en skala som går fra lav kvalitet til eksellent kvalitet. Høy internasjonal kvalitet vil si å ligge i øvre del av denne skalaen, men ikke nødvendigvis i aller øverste del av den. Høy internasjonal kvalitet betyr likevel å ligge et stykke over det som er gjennomsnittlig på området. Høy internasjonal kvalitet kan vises ved sammenlikning med utenlandske miljøer og institusjoner, eller med norske. Ved sammenlikning med norske miljøer og institusjoner må man ta hensyn til hvilket nivå norske institusjoner er på i internasjonal sammenheng.

Stabilitet

Søkers stabilitet dokumenteres langs en tidsakse: Stabil FoU-virksomhet dokumenteres ved å vise til aktiviteter og resultater over en femårsperiode. For å dokumentere stabilitet forventes blant annet at institusjonen gjør rede for utviklingen i publikasjonspoeng (totalt og på nivå 2) de siste fem årene, både hvordan disse fordeler seg mellom de ulike enhetene (fakulteter, institutter, avdelinger) og sammenlignet med andre institusjoner. For kunstnerisk utviklingsarbeid må institusjonen finne andre relevante indikatorer for å dokumentere stabilitet. Se også vurderingen av kandidatproduksjon i § 3-1 (4). Det er ikke hensikten med dette kravet å begrense institusjonens mulighet til videreutvikling og nyskaping, og det er derfor ikke forventet at søker dokumenterer stabilitet for alle FoU/KU-områder ved institusjonen.

Forskrift om kvalitet i høyere utdanning § 3-8. Akkreditering som universitet

(7) Institusjonen skal delta aktivt i nasjonale og internasjonale nettverk innenfor høyere utdanning, forskning eller kunstnerisk utviklingsarbeid og faglig utviklingsarbeid. Institusjonen skal delta i nasjonale samarbeid om forskerutdanning og eventuelt tilsvarende for stipendiatprogrammet for kunstnerisk utviklingsarbeid, jf. § 3-4.

NOKUTs veiledning

Institusjonen bes gjøre rede for sine nasjonale og internasjonale nettverk både på institusjonelt nivå og på avdelingsnivå. Det skal være andre nettverk enn de som omtales under punktet om samarbeid med regionale virksomheter. Videre skal man gjøre rede for hvilken betydning de nasjonale og internasjonale nettverk har, og hvilken betydning disse har for institusjonens strategier for internasjonalisering. Å delta aktivt er mer enn bare å være medlem i et nettverk. Institusjonen skal ha utadrettet aktivitet som står i forhold til dens faglige ambisjoner på alle vesentlige områder hvor den har undervisning og forskning.

Man skal også gjøre rede for samarbeid innen forskerutdanning; hvem som deltar, hva institusjonen selv bidrar med, og hvilken nytte institusjonen har av tilbud ved andre institusjoner.

På samme måte skal man gjøre rede for eventuell deltakelse i institusjonsovergripende kunstnerisk utviklingsprogram.

Aktuelle vedlegg:

- Samarbeidsavtaler
- Strategiske dokumenter for internasjonalisering

3.5 Helhetlig vurdering

Forskrift om kvalitet i høyere utdanning § 3-5. Akkreditering av institusjoner

(4) NOKUT skal gjennomføre en helhetlig vurdering av om institusjonens organisering, kvalitetsarbeid og resultater er tilstrekkelig til at institusjonen kan bære fullmaktene institusjonsakkrediteringen gir. Institusjonen skal dokumentere at kravene i lover og forskrifter er oppfylt

Merknad til forskrift om kvalitet i høyere utdanning § 3-5 (4)

Når institusjonen tilfredsstillere alle relevante lov- og forskriftskrav, gjennomføres en helhetlig vurdering av om institusjonens organisering, kvalitetsarbeid og resultater er tilstrekkelig til at institusjonen kan bære de fullmakter institusjonsakkrediteringen gir. NOKUT bør i forbindelse med den helhetlig vurderingen bidra med faglige råd for videreutvikling av institusjonens kvalitetsarbeid. En slik rolle vil gjøre NOKUT til en mer effektiv pådriver for kvalitet i sektoren, og gi bedre styringsinformasjon for institusjonene.

NOKUTs veiledning

Alle krav teller likt. En søkerinstitusjon kan ikke bli akkreditert som universitet hvis den blir underkjent på et av kravene.

Sakkyndige skal være tilstrekkelig overbevist om at søker har en sammenheng i sin undervisning, forskning, infrastruktur, organisasjon og strategi, som gjør at den er moden til å bære universitetsstatusen og til å opprette nye studier på alle nivåer innen nye fagområder på egen fullmakt.

Søker skal ikke forholde seg til denne bestemmelsen. Den sakkyndige komiteens konklusjon baseres på en helhetsvurdering av informasjonen innhentet gjennom dokumentasjon og institusjonsbesøk.